Datum
2026-10-22

Dnr
MUCF 1267/26

Remiss av promemorian Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors, MUCF, yttrande utgår från myndighetens uppdrag att verka för att unga ska få goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt att stärka det civila samhällets förutsättningar. Myndigheten ska också ta fram och sprida kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets villkor och utveckling.

MUCF:s uppdrag omfattar även ungdomspolitiken, civilsamhällespolitiken, politiken för nationella minoriteter samt frågor som rör trossamfund. Myndigheten ska arbeta sektorsövergripande och i samverkan med andra aktörer för att stärka demokratin, delaktigheten och människors möjligheter till organisering och inflytande

Övergripande synpunkter

MUCF avstyrker förslaget i avsnitt 4.1 om att öppna registret för idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

Registret infördes med ett avgränsat syfte kopplat till att stärka idéburna organisationers möjligheter att delta i offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Den föreslagna breddningen innebär att registret även ska omfatta organisationer utan sådan koppling och är därmed en väsentlig förändring av registrets målgrupp och räckvidd. MUCF bedömer att promemorian inte tillräckligt tydliggör vilken funktion det bredare registret ska fylla eller vilken konkret nytta registreringen ska innebära för dessa organisationer.

MUCF ser positivt på ambitionen att synliggöra den idéburna sektorn, öka kunskapen om sektorn och underlätta dialog mellan det offentliga och det civila samhället. MUCF bedömer dock att det behöver analyseras närmare på vilket sätt en breddning av det aktuella registret bidrar till dessa syften.

MUCF anser också att utvecklingen av registret behöver ses i ett bredare sammanhang tillsammans med andra register och krav på uppgiftslämnande som berör civilsamhällets organisationer. Den samlade administrativa belastningen bör begränsas och onödig dubbelrapportering undvikas. Samtidigt behöver syftet med olika register och hur uppgifterna kan komma att användas vara tydligt och förutsebart.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
Besöksadress Stockholm: Torkel Knutssonsgatan 39, 118 49 Stockholm | Besöksadress Växjö: Liedbergsgatan 4, 352 30 Växjö
Postadress: Box 206, 351 05 Växjö | tfn 010-160 10 00 | info@mucf.se | www.mucf.se

Om registret utvidgas i enlighet med förslaget i avsnitt 4.1 delar MUCF bedömningen i avsnitt 4.2 att begränsningen om värdeöverföringar endast bör gälla organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. MUCF tillstyrker förslagen i avsnitt 4.3–4.7. Myndigheten lämnar samtidigt synpunkter på förslagens utformning och konsekvenser.

4.1 Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig

MUCF avstyrker förslaget i avsnitt 4.1 om att utvidga registret till idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Myndigheten bedömer dock att flera av promemorians övriga förslag kan genomföras oberoende av en sådan utvidgning och tillstyrker därför förslagen i avsnitt 4.3–4.7.

Den föreslagna utvidgningen av registret innebär att registret förändras från ett register med koppling till offentligt finansierad välfärdsverksamhet till ett register som kan omfatta en betydligt större del av civilsamhället. MUCF anser att syftet och nyttan med en sådan breddning behöver tydliggöras och analyseras ytterligare innan den genomförs.

I promemorian anges även att registret kan användas av myndigheter, bidragsgivande organ och andra aktörer som stöd vid bedömningar av vilka organisationer som kan komma i fråga för exempelvis bidrag eller annan offentlig finansiering. MUCF vill understryka vikten av att registreringen förblir reellt frivillig. Att en organisation inte är registrerad bör inte i sig påverka dess möjligheter till offentlig finansiering eller samverkan. Ett frivilligt register bör inte utvecklas till ett generellt urvalskriterium för finansiering, samverkan eller inflytande.

4.2 Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Om registret utvidgas i enlighet med förslaget i avsnitt 4.1 delar MUCF bedömningen att begränsningen om värdeöverföringar endast bör gälla registrerade organisationer som bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet.

MUCF anser dock att konsekvenserna av begränsningen behöver tydliggöras för organisationer som bedriver flera olika typer av verksamhet. En organisation kan bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet i en begränsad del av sin verksamhet och samtidigt bedriva annan verksamhet som finansieras och organiseras på andra sätt. Det behöver tydliggöras vilka konsekvenser begränsningen om värdeöverföringar får i sådana situationer, särskilt när den offentligt finansierade välfärdsverksamheten endast utgör en begränsad del av organisationens samlade verksamhet.

Frågan är exempelvis relevant för trossamfund, som kan kombinera religiös verksamhet med offentligt finansierad läxhjälp, ungdomsverksamhet, integrationsinsatser, psykosocialt stöd eller insatser för personer i ekonomisk utsatthet. Motsvarande förhållanden finns inom andra delar av civilsamhället.

Reglerna behöver också vara möjliga att tillämpa på civilsamhällets olika organisationsstrukturer. Många organisationer är federativt organiserade, med exempelvis ett nationellt organ och självständiga lokala organisationer, församlingar eller andra närstående juridiska personer. Det bör därför tydliggöras hur bestämmelserna om värdeöverföringar ska tillämpas på överföringar mellan olika delar av sådana strukturer, liksom i internationella organisations- och samarbetsrelationer.

MUCF vill också uppmärksamma att begränsningen kan få konsekvenser för andra organisationer som en registrerad organisation samverkar med. Om en överföring inom ramen för samverkan omfattas av begränsningen om värdeöverföringar kan den mottagande organisationen behöva vara registrerad för att kunna ta emot överföringen. Detta behöver beaktas i förhållande till utgångspunkten att registreringen ska vara frivillig.

Ett hypotetiskt exempel är en organisation som både bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet och har egna intäkter, exempelvis från second hand-verksamhet. Om organisationen vill använda en del av sitt överskott för att lämna ett bidrag eller en gåva till en annan allmännyttig organisation kan begränsningen av värdeöverföringar aktualiseras även om de medel som används har genererats genom second hand-verksamheten och inte genom offentlig finansiering. Om mottagaren inte omfattas av den krets till vilken värdeöverföringar är tillåtna kan överföringen därmed inte genomföras inom ramen för regleringen.

Ett annat hypotetiskt exempel är ett rikstäckande trossamfund som är registrerat och omfattas av begränsningen av värdeöverföringar. Om samfundet exempelvis fördelar medel – såsom medlemsavgifter som samlats in genom Skatteverket – till självständiga lokala medlemsförsamlingar och överföringen utgör en värdeöverföring, skulle mottagande församlingar behöva uppfylla kraven för registrering för att kunna ta emot medlen. Registreringen är fortfarande formellt frivillig, men kan i en sådan situation i praktiken bli en förutsättning för att en lokal församling ska kunna ta emot medel från det nationella samfundet.

Det behöver även vara tydligt hur reglerna ska tillämpas på ekonomiskt eller materiellt stöd som en organisation lämnar direkt till målgrupper inom ramen för sin allmännyttiga verksamhet. Det kan exempelvis handla om en organisation som delar ut matkassar, kläder eller tillfälligt ekonomiskt stöd till personer i ekonomisk utsatthet. Eftersom sådant stöd innebär att organisationens tillgångar minskar utan någon motsvarande motprestation behöver det vara tydligt om, och under vilka förutsättningar, sådana insatser omfattas av

reglerna om värdeöverföringar. Otydlighet om vilka överföringar som omfattas och vilka konsekvenser en överträdelse kan få riskerar att påverka organisationers vilja att registrera sig.

4.3 Utökade uppgifter i registret och tillgängliggörande på webbplatsen

MUCF tillstyrker förslaget att registret ska innehålla uppgifter om organisationernas verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter. Sådana uppgifter kan göra registret mer användbart och bland annat underlätta för offentliga aktörer att identifiera idéburna organisationer utifrån verksamhetsområde och geografisk förankring.

Uppgifterna behöver samtidigt vara enkla att lämna och hålla aktuella och kraven behöver fungera för såväl små lokala organisationer som riksorganisationer med många lokalföreningar och organisationer med verksamhet på ett stort antal platser.

MUCF anser att utvecklingen av registret behöver ses i relation till andra register, kontrollsystem och krav på uppgiftslämnande som berör civilsamhällets organisationer. Den samlade administrativa belastningen bör begränsas och onödig dubbelrapportering undvikas. Registrets syfte och hur uppgifterna kan komma att användas behöver samtidigt vara tydligt och förutsebart.

MUCF vill framhålla vikten av att om registret utökas, att så sker med beaktande av dataskyddsförordningens krav på ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering och lagringsminimering. Uppgifter om organisationernas verksamhet kan, tillsammans med personuppgifter om deras företrädare, i vissa fall avslöja känsliga personuppgifter, exempelvis religiös eller politisk övertygelse. Det bör därför tydliggöras vilka personuppgifter som är nödvändiga för registrering och tillsyn samt hur dataskyddsförordningens krav på behandling av känsliga personuppgifter ska säkerställas.

MUCF anser vidare att det bör klargöras hur länge personuppgifter behöver behandlas i det aktiva registret, särskilt efter att en organisation avregistrerats eller en kontaktpersons uppdrag upphört. Det bör även tydliggöras hur principen om lagringsminimering förhåller sig till skyldigheten att bevara allmänna handlingar enligt arkivlagstiftningen.

För organisationer som företräder utsatta grupper eller bedriver verksamhet där det finns risk för hot, trakasserier eller otillbörlig kartläggning kan uppgifter om verksamhet och verksamhetsort vara känsliga. Det behöver därför finnas förutsättningar att hantera situationer där offentliggörandet av uppgifter kan medföra särskilda säkerhetsrisker.

6.3 Konsekvenser för idéburna organisationer

Om det ekonomiska målet för avgifterna även fortsättningsvis ska vara full kostnadstäckning kan det innebära avgiftsnivåer som försvårar för mindre organisationer med begränsade ekonomiska resurser att registrera sig. MUCF anser att denna

konsekvens behöver beaktas i förhållande till ambitionen att öka antalet registrerade organisationer. Den blir särskilt relevant om registreringen får betydelse för organisationers möjligheter till offentlig finansiering eller samverkan.

MUCF anser också att konsekvenserna behöver bedömas utifrån den samlade administrativa belastningen för civilsamhällets organisationer. Organisationerna omfattas av flera olika register, uppgiftsskyldigheter och kontrollsystem. Även om varje enskilt krav innebär en begränsad administrativ belastning kan den samlade belastningen bli betydande, särskilt för mindre organisationer.

6.4 Övriga synpunkter

MUCF anser att ambitionen att öka antalet registrerade idéburna organisationer skulle kunna nås genom andra åtgärder än att utvidga registret till idéburna organisationer som inte bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Förenklade regler om värdeöverföringar, minskade administrativa krav och lägre registrerings- och tillsynsavgifter kan bidra till att undanröja hinder och göra registreringen mer attraktiv, särskilt för mindre organisationer med begränsade resurser.

MUCF vill även framhålla betydelsen av tydliga och målgruppsanpassade informationsinsatser som klargör registreringens syfte, nytta och konsekvenser. Sådana åtgärder bör kunna bidra till att fler organisationer väljer att registrera sig utan att registrets nuvarande målgrupp behöver utvidgas.

MUCF delar inte promemorians bedömning att särskilda informationsinsatser inte behövs och att information på Kammarkollegiets webbplats är tillräcklig. De organisationer som kan komma att omfattas av registret har olika storlek, organisationsform och administrativa förutsättningar. Informationen behöver därför vara tydlig och målgruppsanpassad samt spridas genom relevanta kanaler.

Det behöver särskilt framgå vad registreringen innebär, vilket syfte och vilken nytta den har, vilka krav och kostnader som följer samt vilka konsekvenser registrering respektive avregistrering kan få. MUCF ser även behov av tydlig och enhetlig vägledning för offentliga aktörer som använder uppgifter ur registret.

I promemorian anges att ett ökat antal registrerade organisationer kan innebära att registret bättre fungerar som en kvalitetsstämpel. MUCF anser att det behöver tydliggöras vad som avses med detta och vilka förhållanden registreringen kan anses verifiera. Registreringen innebär inte någon generell bedömning av organisationen eller dess verksamhet, utan visar att vissa särskilt angivna villkor för registrering är uppfyllda. Detta blir särskilt relevant om registret öppnas för organisationer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet och som därmed omfattas av färre villkor för registrering.

Det behöver vara tydligt vilka slutsatser offentliga aktörer och andra användare av registret kan dra av att en organisation är registrerad.

MUCF ser behov av fortsatt dialog med civilsamhällets organisationer om registrets utveckling, tillämpning och uppföljning. Reformen bör följas upp med avseende på vilka typer av organisationer som väljer att registrera sig respektive avstår och vilka konsekvenser detta får för civilsamhällets bredd och mångfald.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Utvecklingsledare Gisela Ivarsson har varit föredragande. Remissamordnare Kenneth Condrup har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Magnus Jägerskog
Generaldirektör

Gisela Ivarsson
Utvecklingsledare